

Eva Zažímalová

Profesor Rudolf Zahradník – renesanční osobnost české vědy

Existují mezi námi lidé, kteří mají dar přesvědčovat své okolí, v klíčových okamžicích vystoupit z davu a svými činy a příkladem inspirovat ostatní. Takový byl i profesor Rudolf Zahradník. Jeho zásluhy o konsolidaci Akademie věd České republiky a obhájení její existence není potřeba opakovat. A není potřeba opakovat ani to, že pan profesor měl velkou zásluhu i na tom, že Akademie věd pod jeho vedením jako vůbec první výzkumná instituce v České republice zavedla praxi hodnocení výsledků výzkumu podle mezinárodně

používaných kritérií, což pak začala zohledňovat při diferencovaném financování ústavů. A do třetice: Akademie věd byla rovněž první výzkumnou institucí, která již v roce 1993 zřídila plně funkční Grantovou agenturu AV ČR, a realizovala tak systém financování na základě soutěže o projekty odpovídající mezinárodním standardům pro účelové – tedy grantové – financování. A nakonec to byla Grantová agentura AV ČR, která posloužila jako model pro pozdější zřízení Grantové agentury České republiky. Takto se Akademie věd pod vedením profesora Zahradníka přiblížila standardním podmínkám, běžným v institucích neuniverzitního výzkumu v Evropě a ve světě, a stala se špičkou v České republice.

Toto vše jsou známé skutečnosti, ale ráda bych pana profesora Zahradníka zmínila i z trochu osobnější stránky. Pana profesora jsem znala od vzniku České republiky jako předsedu Akademie věd České republiky a později také ze zasedání Akademických sněmů. Byl to výborný řečník s jasnými a jasně vyslovenými názory. Ne se vším, co říkal, jsem souhlasila, ale působil na mne velmi kultivovaným a sympatickým dojmem. Vynikal také břitkým smyslem pro humor, který dovedl využít v pravou chvíli. Pamatuji si na jednu demonstraci na Palachově náměstí, týkající se reformy vědy a výzkumu v České republice, někdy v první dekádě tohoto tisíciletí. Bylo to krátce poté, co byla jako poradní orgán vlády zřízena Rada pro výzkum, vývoj a inovace, tehdy zcela opomíjený základní výzkum a složená z nepříliš výrazných, někdy ani ne vědeckých, osobností. Pan profesor byl na demonstraci

Rudolf a Milena Zahradníkoví na oslavě narozenin
předsedkyně AV ČR, profesorky Evy Zažímalové

jedním z řečníků a pronesl s jemným úsměvem památnou větu: „Víte, ona ta Rada nedopadla úplně špatně... (dramatická odmlka a úsměv zmizel)... ona je to naprostá katastrofa!“ Následoval velký potlesk.

Čas běžel, já jsem se nakonec stala nepřímou nástupkyní pana profesora, a měla jsem mnoho příležitostí ho lépe poznat. Pan profesor Zahradník i přes různé trampoty stáří pravidelně docházel do své kanceláře v prvním patře budovy AV ČR na Národní třídě. Vždy byl elegantní, s pečlivě uvázaným motýlkem nebo kravatou, a bez výjimky s kavalířským chováním. S každým, koho potkal, mile pohovořil. Vždy jsme se těšili na jeho zábavná a inspirující vystoupení – ať už na Akademických sněmech, nebo při společenských akcích, které Akademie věd pořádá.

Ráda vzpomínám na poslední televizní natáčení s panem profesorem. Bylo to v roce 2018 v Hyde Parku Civilizace České televize ke stému výročí vzniku samostatného Československa a potažmo i samostatné české vědy. Já už v roli předsedkyně Akademie věd ČR, pan profesor Zahradník jen o deset let mladší než Československo. Již hůře chodil, ale jinak to byl zase náš pan profesor – vynikající rétor, pohotový glosátor, člověk, který pro vědu žil.

Jsem velmi ráda, že Akademie věd ČR nyní patří mezi nejúspěšnější vědecké instituce v České republice, je respektovaná společností i státní reprezentací – a na tom všem má profesor Rudolf Zahradník velkou zásluhu. Lidé z celé Akademie věd ČR i já osobně na něj budeme s vděčností a rádi vzpomínat.